

Dat .xx. capittel:

Hoe heer Jan oorlof nam aenden coninc ende aen alle de heeren ende is tschepe ghegaen om na Spaengien te reysen, daer hy blijdelijck vande coninck ontfangen worde.

Doen heer Jan een wijltijds in Engelant gheweest hadde, zoo begonst hem te verdrieten om dat hy daer geen tijdinghe en conde vernemen van zijn lief, de schoone Gloriande, ende zo begheerde hy van daer te reysen. Hy heeft aenden coninck ende alle de heren oorlof ghenomen, twelck hy met grooter pijnen¹ gecrijgen conde. Maer doen [d]e² coninck sach dat hy gheenen sin en hadde om by hem te blijven, zoo heeft hy hem beschoncken met costelijcke giften. Heer Jan heeft den coninck seer ghedanckt, zijnen dienst altoos presenterende, nam oorlof aenden coninck, Guydo, sijn gheselle, ende [E4rb] sommige heeren gheleyden hem tot daer hy tschepe zoude gaen.

Doen nam heer Jan zijnen gheselle tot hem ende zeyde: “Mijn lieve gheselle, den tijdt is hier dat wy moeten scheidten. Daeromme sal ick u segghen vier puncten. Indien ghy met vreden leven wilt, zoo suldy die moeten onderhouden.

Ten eersten ist nootd dat ghy waerachtich in alle u woorden zijdt. Ghy sult Godt dancken ende loven dat Hy u tot desen staet vercoren heeft, ende wacht u van Hem te vertoornen! Ist dat ghy Hem bemint, Hy sal u weder om beminnen ende voorspoedt verleenen in alle u dinghen.

Ten tweeden suldy eeren daer ghy afghecomen zijdt ende daer u eere af coomen mach, dat is dat ghy eeren sult uwes wijs broeder, daer u zo veel goets af gecomen is. Weest hem onderdanich ende ghetrou! Lijdt ende verdraecht veel woorden die u ter ooren comen, vanden eenen om u wel te behaghen, vanden anderen om met u te flatteren. Want wie verdragen³ can, dat wort van self ghewrooken.

Dat derde punckt is dat ghy sult weesen vriendelijck, milde ende vlijtich nae uwer moghentheydt teghen u heeren ridders ende

1. met grooter pijnen: met heel veel moeite

2. Muller [1590]: be

3. Bedoeld wordt laster en achterklap uit nijd, haat en jaloezie.

schiltknechten ende teghen allen den gheenen die u eenighen dienst moghen doen.

Dat vierde punct is dat ghy mede lijden hebt metten armen die recht begeeren tegen den rijcken oft mooghenden⁴ ende de selve begheeren in last ende in commer te brenghen. Daer zijdt ghy toe verbonden te helpen!”

Guido danckte hem seer ende zeyde: “Mijn lieve gheselle, ick weet wel dat my dese eere ende staet daer ick in ben, al van u goedertieren mogentheit ghecomen is. Daeromme neem ickt in dancke dat ghy my gheseydt hebt, ende ick hoopt te onthouden nae mijn beste vermooghen.”

Als zy langhe tsamen ghesprooken hadden, namen zy d’een aenden anderen oorlof ende custen malcanderen. Voort nam hy oorlof [E4va] aen alle de heeren uut Enghelandt die daer by Guydo waren, [e]nde hy gheboot tot allen tijden zijnen dienst.

Guydo reedt wederomme te hove ende leefde met sijn huysvrouwe in groter vruechden.

Hier laet ick te schrijven van Guido ende come weder tot heer Jan.

Na dat heer Jan oorlof ghenomen hadde aen Guido, sijn gheselle, zo is hy tschepe ghegaen met een schiltknecht ende een pagie, ende is zoo langhe ghereyst tot dat zy in Spangien quamen. Doen zy haer paerden uut den schepe ghedaen hadden, sijn zy in een ghoede herberghe ghereden.

Des avonts doen zy over tafel saten, vraechden heer Jan waer hem de coninck nu ter tijdt onthielt. De waert berechtete hem van al tghene daer hy hem na vraechde.

Ende zo is hy des anderen daechs op gheseten ende zoo lange ghereden tot dat hy quam daer hem die coninck op dier tijt onthielt. Inder stadt comende is hy in de beste herberge ghereden. Daer nae heeft hy hem vercleedt ende is te hove gheghaen, daer hy den coninck meende te vinden.

Doen hy te hove quam ende de coninck hem sach, wert hy hem terstondt kennende ende heeft hem feestelijcken willecoem gheheeten ende vraechde waer hy hem zoo lange onthouden hadde.

4. mooghenden: machtigen

Heer Jan vertelde hem altemaele zijn avontueren die hy ghehadt hadde sint dat hy uut Roomen reysde.

Daer hem de coninck seer in verwonderde ende zeyde: “Mijn vrient, het is goet te mercken dat ghy u vriendinne getrouwe zijt.”

Ende zoo zijn zy te samen gheghaen wandelen tot dat het eetens tijt was. Daer nae zijn[s]e⁵ tsamen ter tafelen gaen sitten, ende heer Jan moeste by den coninck sitten, ende de coninck bewees hem alle de eere ende vrientschap die hy conde oft mochte.

De maeltijdt ghedaen zijnde zoo is de coninck met heer Jan in een lustelijken boomgaert gaen wandelen, ende onder ander woorden zoo vertelde de [E4vb] coninck hem: nae dat hy uut Roomen ghereyst was, Gloriande bevrucht bleef, ende Gouweron met zijn gheselschap arbeyden seer om de moeder metten kinde te verderven. “Maer wy deden zoo veel aenden keyser dat hijse in gratien nam, ende seyden dattet niet godlijcken en ware sulcx voort te stellen, want ghy haer man waert voor God. Ende haer vader hadse u belooft tot eenen wijve, hoe wel dat de fortuyne nu anders loopt, ende men hadde haer verdriets ghenoech aenghedaen datmense van haer man beroofde. Al en leedt zy nu niet meer verdriets, wy verwonnen den keyser met zodanige redenen dat hy alle gramschap uutter herten stelde ende kende dat hy schuldich was int stuck. Ende doen zy verlost⁶ was, zo was de hertoghe Gautier ende ick de peters. Alle de baroenen zijn se[e]r ghestoordt op Gouweron dat hy u uut den lande verdreven heeft. Sy hebben den moeder metten kinde in haer bewaringe ghenomen, alzo dat Gouweron noch zijn maghen haer gheen letsel doen moghen. Ende meest alle de heeren wilden wel dat ghy weder te lande quaemt, ende zouden u helpen teghen alle de gheene die u deeren wilden, want zy niet wel lijden en mogen dat Gouweron den keyser aldus regiert. Ende overmits dat de keyser oudt van daghen is, zoo doet hy met zijn mede plegers al wat hy wil. Ende wat zy den keyser raden, dat doet hy, twelc alle de heeren leet is. Ende doen ick van daer reysde, badt my Gloriande: indien ick yet van u vername, dat ickt haer overschrijve zoude. Daeromme begeer ick dat ghy hier een wijltijds by my blijft, ende ick sal daeren tusschen secretelijck ee[n]

5. Muller [1590]: zijne

6. verlost: bevallen

bode nae Romen zeynden aen de jonghe keyserinne ende aen sommighe heeren ende al u gheschiedenisse te kennen geven, ende dat ghy nu ter tijt by my zijt. Zo sullen wy wel vernemen hoe dat het in des keyzers [F1ra] hove ghestelt is. Ende nae beantwoort die wy ontfanghen, sullen wy ons beraden.”

Als heer Jan dit hoorde, verblijde hi hem eens deels dat de jonghe keyserinne een jonge zoone ter werelt ghebrocht hadde, maer aen d'ander zijde was hy seer ghestoordt op Gouweron, ende hy swoer by zijn ridderschap, indien hy tot Romen quame, hy zoudet hem verghelden.

De coninck heeft secretelijck over geschreven aen sommighe heeren hoe dat heer Jan by hem was, ende schreef daerinne alle de gheschiedenisse die hem ghebuerdt was van dat hy uut Romen reysde tot dat hy by hem in Spaengien quam, ende gaf daerinne oock te kenne[n] dat men den keyser informeren zoude om zijn gelofte te voldoen, twelck hy heer Jan ghelooft hadde. Ende heer Jan heeft oock een minlijcken brief aen sijn schoon vriendinne gesonden, haer troostende ende dat zy te vreden zoude zijn, want hy hoopte byder gratien Godts dat alle dinck noch ten ghoden eynde comen soude.

De bode reysde zo lange dat hy ten lesten binnen Romen quam, ende heeft de brieven over geleverd gelijk hem bevolen was. Gloriande den brief ontfangen hebbende, is seer verblijt gheweest ende heeft den brief wel honderdt malen ghecu[s]t ende daer nae gheleesen. Doen zy verstondt dat heer Jan noch wel te passe⁷ was ende verwonnen hadde de schoone feyten die hy in Enghelant ghedaen hadde, ende hoe hem des coninckx suster ghepresenteert werde met het hertochdoom van Cloucestre, werdt zy seer verblijt, wel merckende dat zijn liefde te haerwaerdt noch niet vercoelt en was. Zy heeft den bode hoochlijck begift ende heeft een brief wederomme aen heer Jan gheschreven, den bode bevelende dat hijse heer Jan in zijn handen leveren zoude. Twelck de bode beloofde te doen, is op zijn knien gevallen ende [heeft]⁸ der jonger keyserinnen seer ghedanct [F1rb] van de giften die zy hem gheschoncken hadde.

7. wel te passe: gezond en wel

8. Ontbreekt in Muller [1590].

De baroenen des coninckx brieven ontfangen hebbende, zijn oock daer inne seer verblijdt gheweest ende hebben haer uuterste vermoghen daer inne ghedaen.

D[o]en de keyser hoorde wat feyten van wapenen heer Jan in Enghelandt ghedaen hadde ende wat eeren hem de coninck beweesen hadde, begonst hy hem selven een weynich te bedencken ende gaf de heeren goeden troost, segghende: “Ick kenne dat hy mijn dochter ridderlijck ghewonnen heeft, maer alleen ghebreeckt my dat ickt niet en weedt van wat afcomsten dat hy is. Maer den kinde en sal ick anders niet doen dan oft mijn eyghen kindt ware. Ick en wil oock niet dat het een basterdt is, want ick houdtse als ghetroude perzoonen voor Godt, overmits dat ickse hem ghelooft hebbe. Maer alleene ist dat ick my daer inne te seer verneederen zoude. Aldus moet het noch zijnen tijdt hebben, ende ick sal my noch daer op beraden.”

De heeren hebben dit selve altemaele den coninck over schreven.

De boode wederomme ghekeert zijnde, heeft hy den brief over ghelevert. De coninck heeft den brief opghebroken,⁹ ende doen hijen gelesen hadde, heeft hy[t]¹⁰ heer Jan te kennen gegeven, die hem daer inne seer verblijde, ende noch meer dede doen hy den brief van Gloriande ghelesen hadde.

De coninck dede heer Jan alle de eere aen die hy doen mochte, ende dede ter liefden van hem een steeckspel beroepen, 't welck geduerde acht dagen lanc, binnen welcken tijde grote genoechte bedreven werde, twelc hier te lanck soude vallen om te schrijven.

9. opghebroken: het zegel verbroken waarmee de brief gesloten was

10. Muller [1590]: hy — Er ontbreekt een lijdend voorwerp: de inhoud van de brief.